

Lund, 2022-03-17

Motion – Utred förutsättningar att på sikt bygga nya generationens minikärnkraftverk (SMR) i Lunds kommun

Ställd till Lunds kommunfullmäktige

Under vintern 2021-22 har det blivit alltmer uppenbart att energiförsörjningen i södra Sverige är underdimensionerad. Det produceras för lite el regionalt sett till hur många hushåll och företag som finns i området kopplat till hur mycket el vi använder. 2017 producerades mindre än en fjärdedel av energibehovet i Skåne inom regionen. Skåne är därför beroende av elöverföring från andra delar av Sverige och från grannländerna.

Omställning av järn- och stålindustrin till elektrifierade processer, nyetablering av energiintensiva företag i norr, och inte minst den allmänna omställningen av samhället mot elektrifiering av exempelvis transporter gör att man måste räkna med att energiöverskottet i norr på sikt försvinner. Regionerna i mellersta och södra Sverige måste därför själva ta ansvar för sin energiförsörjning och i en långsiktig strategi inte förlita sig på överföring av elenergi från Norrland.

Problemet är inte nytt eller oförutsett men har kommit i fokus genom det sätt på vilket såväl företag som enskilda har drabbats av de drastiskt ökade energipriserna. Konsekvenser på sikt kan bli, om inget görs, minskad etablering, eller rent av nedläggning eller flytt från regionen, av företag med energikrävande produktion. Redan 2018 slog bland annat Pågen larm om att en planerad expansion i Malmö fick ställas in då tillgängligheten till elenergi inte kunde garanteras¹. För privatpersoner kan den ökade boendekostnaden leda till en ekonomiskt ansträngd situation för många hushåll och tvinga många enskilda att flytta från nuvarande bostäder. En annan konsekvens kan bli stora störningar på lokal och regional kollektivtrafik². I värsta fall så kallad "manuell förbrukningsfrånkoppling" (MFK) av elanvändningen behöva tillämpas vilket innebär att endast prioriterade elanvändare får leverans av elenergi.

Nedläggningen av kärnkraft i Skåne har till viss del kompenseras med utbyggd vindkraft. Detta får dock konsekvenser. I ett PM från Region Skåne **Kartläggning av den skånska elförsörjningen**² konstateras bland annat "*Ökad produktion av el från intermittenta energilag som är beroende av väder eller årstid samt minskad produktion av el från källor vi själva kan styra har bidragit till en ökad variation i el-produktion.*"

Under vissa perioder vintern 2021-22 var produktion av energi från vindkraftverken på grund av väderläget på så låg nivå att det oljeledade Karlshamnsverket periodvis fick tas

i bruk. Verket förbrukar upp till 140 m³ olja i timmen när det är i full drift. Under 2021 förbrände verket 28 000 ton olja, vilket är åtta gånger så mycket jämfört med 2020. Andra konsekvenser har varit import av fossilt producerad elenergi från utlandet. Båda dessa alternativ leder naturligtvis till betydande och oönskade koldioxidutsläpp.

Elpriset på elbörsen bestäms av balansen mellan efterfrågan och utbud. Elpriset till konsumenterna påverkas dessutom till stor del av energiskatterna. Produktionskostnaden för olika energislag påverkar däremot främst producenternas egen lönsamhet. Den behöver naturligtvis beaktas i sammanhanget men för en så viktig samhällsfunktion som energiförsörjningen kan inte ett enskilt energislag avfärdas enbart på basis av lönsamhet. En rad faktorer som planerbarhet, miljöeffekter, tillförlitlighet, mm. måste vägas in. Finns ett samhällsbehov av att styra elproduktionen till en viss proportion av exempelvis planerbarhet eller minskad klimatpåverkan kan det ju påverkas via statliga styrmedel som skatter/subventioner. Kungliga Ingenjörsvetenskaps-akademien (IVA) konstaterar i sin delrapport kring Framtidens Elmarknad 2016 *"Dagens styrmedel, som i huvudsak motiveras av klimatskäl och mål om viss mängd (eller andel) förnybar el, har haft avgörande påverkan på hur systemets sammansättning utvecklats. Det finns tydliga produktionsmål för förnybar energi men inget mål för tillgänglig och planerbar effekt. Befintliga styrmedel har genererat investeringar i icke-planerbara produktionsslag, främst vindkraft. Detta har lett till att el inte nödvändigtvis produceras när vi verkligen behöver den, vilket har lett till farhågor att systemets långsiktiga leveranssäkerhet hotas av nuvarande stödsystem."*³.

I ovan nämnda PM från Region Skåne konstateras även *"Risk för effektbrist gör samhället, som blivit allt mer beroende av el, mer sårbart. Graden av självförsörjning av el är därför inte endast en resurs- eller näringslivsfråga utan även en långsiktig säkerhetsfråga."*

Ett sätt att balansera oförutsebarheten kopplad till vindkraft är att komplettera den med mer planerbar energiproduktion, varav kärnkraft är den som bäst lämpar sig för region Skåne och Lunds kommun.

Dagens lagstiftning sätter begränsningar för nyetablering av kärnkraft i Sverige. De två mest påtagliga begränsningarna gäller dels: 1) att det bara är tillåtet att bygga nya kärnkraftverk vid reaktorer som varit i drift de senaste åren, dels 2) att det totala antalet reaktorer inte får överstiga 10.

Att synen på kärnkraft håller på att förändras och att den tekniska utvecklingen snabbt går framåt kan åskådliggöras med bland annat nedanstående aktuella exempel:

- EU-kommissionen beslutade i februari 2022 att föreslå EU-parlamentet och EU:s medlemsländer att kategorisera kärnkraft som hållbar. Den svenska regeringen med instämmande av merparten av oppositionen (SD, M, KD och L) håller med EU-kommissionen om att kärnkraften kan bidra till att unionen når sina klimatmål⁴.
- Energimyndigheten har beviljat drygt 99 miljoner kronor till projektet Solstice som ska genomföras från 2022 till 2028⁵. Projektet syftar till utveckling i Oskarshamn av en liten blykyld reaktor. Reaktorn går under arbetsnamnet

”Sealer” vilket står för ”Swedish Advanced Lead Reactor” och är ett svenskt SMR-koncept med passiva säkerhetsfunktioner. Initiativtagarna hoppas att det leder till en svensk reaktorfabrik 2032. När konceptet är fullt utvecklat räknar man med att tidsspannet mellan beställning av en minireaktor och full drift ska ligga på ca 2 år.

- Vid regionfullmäktige i Skåne 15 februari 2022 togs beslutet att regionen ska skriva till regeringen och föreslå en lagändring som gör det möjligt att bygga nya kärnkraftverk i Skåne⁶.

Det finns alltså ett tydligt behov av, och en realistisk möjlighet till, politiska beslut att utveckla kärnkraften i Sverige med ambitionen att klara såväl klimatmålen som energiförsörjningen. Fjärde generationens kärnkraft eller små modulära reaktorer (SMR) kan då bli intressanta alternativ i framtiden⁷.

För att inte stå oförberedda inför en sådan utveckling bör därför Lunds kommun utreda möjligheterna att etablera små modulära kärnreaktorer inom kommunen. Utredningen bör inte begränsas till intern kompetens utan lämpligen även innefatta diskussioner med relevanta aktörer i kärnkraftsbranschen.

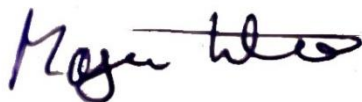
Med hänvisning till ovanstående yrkar Sverigedemokraterna i Lund att kommunfullmäktige beslutar:

- *att Lunds Kommun tar initiativ till en uppdatering av ägardirektivet till Krafringen med syftet att ge Krafringen uppdraget att utreda möjligheterna att etablera små modulära kärnreaktorer på strategiska ställen inom Kommunen. En förutsättning i arbetet ska vara antagandet att den svenska lagstiftningen inom kärnkraftsområdet anpassas så att den inte lägger hinder i vägen.*

För Sverigedemokraterna Lund, 2022-03-17

Urban Nilsson, ledamot SD Lunds kommunfullmäktige

Magnus Liljeroth, ledamot SD Lunds kommunfullmäktige

1. [Elbrist hot mot utvecklingen av Sveriges näringsliv | INDUSTRInyheter.se](https://www.industrinyheter.se)
2. https://www.skane.se/Public/Protokoll/Regionstyrelsen/2019-04-25/Kartl%C3%A4ggning%20av%20den%20sk%C3%A5nska%20elf%C3%B6rs%C3%B6rningen/PM_Kartl%C3%A4ggning%20av%20den%20sk%C3%A5nska%20elf%C3%B6rs%C3%B6rningen.pdf
3. <https://www.iva.se/globalassets/info-trycksaker/vagval-el/vagvael-framtidens-elmarknad.pdf>
4. [ministern-karnkraft-kan-klassas-som-hallbar DI.se](https://www.di.se)
5. [Energimyndigheten beviljar drygt 99 miljoner kronor till en liten blykyld reaktor i Oskarshamn Ny Teknik.se](https://www.oskarshamn.se)
6. [klart-skane-ska-foresla-lagandring-for-ny-karnkraft sverigesradio.se](https://www.sverigesradio.se)
7. [Små modulära reaktorer kan effektivt minska klimatförändringarna | fortum.se](https://www.fortum.se)